

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE CİNSEL YÖNELİM MITLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Elif KETEN EDİS

Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, elifketen05@gmail.com, Amasya/Türkiye, 0000-0002-5587-6726

Cansever BEKTAŞ

Lisans Öğrencisi, Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, canseverbektas1@gmail.com, Amasya/Türkiye, 0009-0009-4768-8969

Öz

Farklı cinsel yönelimlere sahip bireyler birçok toplumda dışlanmakta ve ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Bunun en önemli nedeni toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıdır. Bu doğrultuda toplumun bir üyesi olan hemşirelerin benzer önyargılar taşımaları cinsel yönelimi farklı bireylere yaklaşımlarını etkileyebilir. Bu çalışmanın amacı hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel yönelim mitleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Kesitsel tipteki bu araştırmanın örneklemini 306 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ve Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği puan ortalaması $53,37\pm 10,07$, Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği toplam puan ortalaması $53,32\pm 10,95$ olarak bulunmuştur. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ile Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği puan ortalamaları arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca cinsiyet, LGBTİ bireylerle arkadaşlık etme ve LGBTİ ile ilgili konuları rahatlıkla konuşma durumu ile ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Hemşirelik bölümü öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumun artırılmasına ve cinsel yönelimler konusunda farkındalık kazandırılmasına yönelik eğitimlerin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Yönelim, Cinsiyet Rolü, Hemşirelik Öğrencileri, Toplumsal Cinsiyet

RELATIONSHIP BETWEEN NURSING STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS GENDER ROLES AND SEXUAL ORIENTATION MYTHS

Abstract

Individuals with different sexual orientations are excluded and discriminated against in many societies. The main reason for this is gender stereotypes. In this regard, the fact that nurses, who are members of society, carry similar prejudices may affect their approach to individuals with different sexual orientations. This study aimed to determine the relationship between nursing students' attitudes toward gender roles and sexual orientation myths. The sample of this cross-sectional study consisted of 306 nursing students. Research data were collected using the Introductory Information Form, Gender Role Attitudes Scale, and Sexual Orientation Myths Scale. The data were analyzed using the SPSS program. The participants' Gender Role Attitudes Scale mean score was 53.37 ± 10.07 , and the Sexual Orientation Myths Scale total mean score was 53.32 ± 10.95 . A low-level negative correlation was found between the Gender Role Attitudes Scale and the Sexual Orientation Myths Scale mean scores. Additionally, it was determined that there was a significant difference between sex, being friends with LGBTI individuals, and being comfortable talking about LGBTI-related issues and the scale mean scores. ($p<0.05$). It is recommended to increase the education of nursing students to increase their egalitarian attitudes towards gender roles and to gain awareness of sexual orientations.

Keywords: Sexual Orientation, Sex Role, Nursing Students, Gender

*Bu çalışma 7-9 Mart 2024 tarihinde düzenlenen 7. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Biyolojik olarak “kadın” ve “erkek” olma, doğuştan gelen cinsiyetle ilgili fiziksel özelliklere (vulva, penis, göğüsler, vücut şekli vb.) sahip olma durumudur. Toplumsal cinsiyet ise toplumsallaşmış, öğrenilmiş ve kültürel olarak şekillendirilmiş (görünüş, davranış, tavır, rol vb.) “kadınlık” ve “erkeklik” olgusudur (1). Biyolojik cinsiyet kadın ve erkeğe özgü doğal ve bedensel özellikleri ifade ederken, toplumsal cinsiyet toplumsal ve kültürel kurallar tarafından belirlenen bir yapılanmaya işaret etmektedir. Doğuştan gelmeyen, sosyal ve kültürel olarak üretilen toplumsal cinsiyet rolleri kadın ve erkekte beklenen düşünce ve davranışların nasıl olması gerektiğini belirlemektedir. Toplumsal cinsiyet kadınlara ev içi roller ve çocuk bakımı gibi sorumluluklar yüklerken, erkeğe ise kamusal alanda yer alma, ailenin geçimi ve para kazanma gibi sorumluluklar yüklemektedir (2). Toplum tarafından kadın ve erkekte beklenen düşünce ve davranış kalıplarının dışına çıkan bireyler ise toplumsal normlara karşı bir tehdit olarak algılanmakta ve toplumsal hayattan dışlanmaktadır (3, 4). Toplumsal cinsiyet normları bireyleri iki cinsiyet kategorisine hapsederek toplum tarafından beklenen rol ve davranışları gerçekleştirmeye, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimlerini saklamaya zorlamaktadır (4).

Cinsel yönelim, “aynı cinsiyete, her iki cinsiyete veya diğer cinsiyete karşı ilgi veya cinsel çekim” olarak ifade edilmektedir. Birbiriyle ilişkili dört olgu cinsel yönelim kategorisine girmektedir. Bunlar; (I) *Cinsel davranış*, aynı cinsiyetten (eşcinsel), farklı cinsiyetten (heteroseksüel) veya her iki cinsiyetten (biseksüel) kişiler arasındaki cinsel etkileşim, (II) *Cinsel kimlik*, kişinin kendisini eşcinsel, biseksüel veya heteroseksüel olarak algılaması, (III) Kişinin aynı cinsiyete, her iki cinsiyete veya diğer cinsiyete karşı *cinsel çekim derecesi* ve (IV) Erkek veya kadına karşı *fizyolojik cinsel uyarılma* durumudur (5). Cinsel yönelim bireyin kişisel özelliği olmakla birlikte çevresiyle ilişkilerini etkilemektedir. Birçok toplumda farklı cinsel yönelime sahip bireylere cinsel yönelimi “normal” kabul edilen kişilerin tutumları homofobiktir. Birçok insan heteroseksüellik dışındaki farklı cinsel yönelimleri/kimlikleri (lezbiyen, gey, biseksüel, trans kadın, trans erkek, interseks-LGBTİ) toplumsal normlara karşı bir tehdit olarak algılamakta ve sapkınlık olarak görmektedir. Bunun sonucu olarak cinsel yönelim ve kimliği farklı olan kişiler toplumdan dışlanmaktadır (6).

Cinsel yönelim ve kimlik odaklı ayrımcılığın temel nedeni, heteroseksüellik dışındaki cinsel yönelimleri “normal” kabul etmeyen toplumsal öğretilerdir (4). Bu doğrultuda toplumun bir üyesi olan sağlık profesyonellerinin benzer önyargılar taşımaları cinsel yönelimi farklı bireylere karşı tutum ve davranışlarını etkileyebilmektedir (7). Yapılan birçok araştırma sağlık profesyonellerinin farklı cinsel yönelime sahip bireylere karşı olumsuz tutum ve davranışlar sergilediklerini ve homofobik tutumun yaygın olduğu göstermektedir (6-9). Bu bireylerin maruz kaldıkları ayrımcılık ve damgalanma ise gereksinimleri doğrultusunda sağlık hizmeti alamamalarına neden olmaktadır. Literatürdeki birçok çalışma cinsel yönelimi/kimliği farklı bireylerin ötekileştirildiğini, cinsel yönelimlerini saklamak zorunda kaldıklarını ve önemli sağlık eşitsizlikleri yaşadıklarını ortaya koymaktadır (8-10).

Sağlık ekibi içerisinde hemşireler cinsel yönelimi farklı bireylerle en fazla karşılaşabilecek ve bakım verecek olan sağlık profesyonelleridir. Bu nedenle cinsel yönelimi farklı bireylere gereksinimleri doğrultusunda önyargısız ve eşitlikçi bir bakım sunulmasında sağlık ekibine liderlik edebilecek önemli bir konumdadırlar (11). Öte yandan hemşireler yaşam biçimleri ve yaklaşımları ile toplumdaki yargı ve tutumlara eşitlikçi yön verilmesi ve benimsenmesinde iyi bir rol model olabilirler (12). Bu doğrultuda hemşirelerin toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığın farkında olmaları ve cinsiyet temelli sağlık eşitsizliklerini öngörebilmeleri önemlidir. En önemlisi ise ayrımcılık yapmadan, insan hakları ve cinsiyet eşitliği temelinde bakım ve hizmet sunmalarıdır (13).

Hemşirelerin en önemli rollerinden biri ayrımcılığa maruz kalan ve yetersiz sağlık hizmeti alan bireylerin savunuculuğudur. Hemşireler savunuculuk rolleri kapsamında cinsel yönelimi farklı bireylerin karşılaştıkları sağlık eşitsizliklerini azaltmaya, gereksinimleri doğrultusunda sağlık hizmeti almalarını sağlamaya ve toplumsal farkındalık oluşturmaya yönelik müdahaleler geliştirebilirler. Ayrıca ayrımcılığa maruz kalan bireyleri haklarını arayabilmeleri konusunda destekleyebilirler (11). Ancak yapılan araştırmalar hemşirelerin önemli bir bölümünün cinsel yönelimi farklı bireylere yönelik olumsuz tutum ve inançlara sahip olduğunu göstermektedir (14, 15). Bu nedenle eşitlikçi bakış açısının mezuniyet öncesi ve sonrası eğitimlerle desteklenmesi önemlidir. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet ve cinsel yönelimlerle ilişkili tutumlarının belirlenerek farkındalık düzeylerinin artırılması, toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının ve cinsiyet temelli ayrımcılığın önlenmesinde önemli bir adım olacaktır. Bu çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel yönelim mitleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları:

- Hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları nasıldır?
- Hemşirelik bölümü öğrencilerinin cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma düzeyleri nedir?
- Hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma düzeyleri arasında ilişki var mıdır?
- Hemşirelik bölümü öğrencilerinin bazı özellikleri (tanıtıcı) ile toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçek puan ortalamaları arasında fark var mıdır?
- Hemşirelik bölümü öğrencilerinin bazı özellikleri (tanıtıcı) ile cinsel yönelim mitleri ölçek puan ortalamaları arasında fark var mıdır?

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma kesitsel tipte yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılı güz döneminde Türkiye'nin Orta Karadeniz Bölgesinde bulunan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü evreni bilinen (n=488) örneklem hesabı ile 216 olarak hesaplanmıştır. Araştırma 306 öğrencinin katılımı ile tamamlanmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ve Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

2.3.1. Tanıtıcı Bilgi Formu: Bu form katılımcıların bazı tanıtıcı özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan 12 soruyu (yaş, cinsiyet, sınıf, aile tipi vb.) içermektedir.

2.3.2. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği: Ölçek García-Cueto ve arkadaşları (16) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlaması Bakıoğlu ve Türküm (17) tarafından yapılmıştır. Beşli likert tipinde olan ölçek tek boyut ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte, 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14. ve 15. maddeler ters kodlanmaktadır. Ölçekten en düşük 15 en yüksek 75 puan alınmaktadır. Alınan puan yükseldikçe toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum düzeyi de yükselmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,88'dir (17). Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı 0,84 olarak bulunmuştur.

2.3.3. Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği: Ölçek Evcili (18) tarafından geliştirilmiştir. Beşli likert tipinde ve 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte; Hastalık Algısı, (1-4. Maddeler), Etiyoloji (5-10. Maddeler), Cinsel Davranış (11-13. Maddeler), Toplumsal Algı (14-17. Maddeler) ve Genel Görünüm (18-19. Maddeler) olmak üzere 5 alt boyut bulunmaktadır. Kesme noktası bulunmayan ölçeğin tamamından en düşük 19 puan, en yüksek 95 puan alınmaktadır. Ayrıca alt boyutlara ait madde puanları toplanarak alt boyut puanları hesaplanmaktadır. Alınan puan yükseldikçe bireylerin cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma durumu artmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,85'tir (18). Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı 0,86 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 01-20 Aralık 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama araçları öğrencilerin ders saatleri dışında sınıf ortamında uygulanmıştır. Veri toplama formları uygulanmadan önce araştırmanın amacı, gönüllük ve elde edilen verilerin gizliliği konusunda öğrencilere bilgi verilmiş ve katılmayı kabul eden öğrencilerin onamları alınmıştır. Ardından veri toplama formları öğrencilere verilmiş ve formları bireysel olarak yanıtlamaları istenmiştir. Formların doldurulması sırasında araştırmacılar öğrencilerin yanlarında bulunmuştur. Formların yanıtlanması 10-15 dakika sürmüştür.

2.5. Verilerin Analizi

Veriler SPSS (v.23) programı ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğunun değerlendirilmesinde Kolmogorov-Smirnov testi, çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri ± 2 olan verilerin normal dağıldığı kabul edilmiştir (19). Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, medyan, minimum, maksimum), Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis-H testi, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon analizi ve doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

2.6. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmada Helsinki Deklarasyonu ilkelerine sadık kalınmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekler için yazarlardan e-mail yoluyla izin alınmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'ndan 12.11.2023 tarih ve 160851 sayı ile onay alınmıştır. Ayrıca araştırmanın yapılacağı kurumdan 24.11.2023 tarih ve 163345 sayı ile izin alınmıştır. Tüm katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilerek sözlü ve yazılı onamları alınmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş ortalaması $20,46 \pm 1,89$ olup %76,5'i kadındır. Öğrencilerin %81,1'i çekirdek aile yapısına sahip, %70,9'unun aile geliri giderine eşit ve %48'inin ailesiyle birlikte yaşadığı yer il merkezidir. Öğrencilerin %57,5'inin annesi, %43,8'inin babası ilköğretim mezunudur. Toplumsal cinsiyet dersi alan öğrencilerin oranı %37,6, cinsel sağlık eğitimi alanların oranı %52,9'dur (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri (n=306)

Değişkenler		Ort±SS	Med (Min-Maks)
Yaş		20,46±1,89	20 (18-38)
		n	%
Cinsiyet	Kadın	234	76,5
	Erkek	72	23,5
Sınıf	1. Sınıf	77	25,2
	2. Sınıf	86	28,1
	3. Sınıf	90	29,4
	4. Sınıf	53	17,3
Aile tipi	Çekirdek	248	81,1
	Geniş	50	16,3

	Parçalanmış	8	2,6
Aile gelir düzeyi	Geliri giderinden az	51	16,7
	Geliri giderine eşit	217	70,9
	Geliri giderinden fazla	38	12,4
Yaşadığı yer	İl	147	48,0
	İlçe	142	46,4
	Kasaba/köy	17	5,6
Anne eğitim düzeyi	Okuryazar değil	21	6,9
	Okuryazar	28	9,2
	İlköğretim	176	57,5
	Lise	61	19,9
	Üniversite	20	6,5
Baba eğitim düzeyi	Okuryazar değil	6	2,0
	Okuryazar	21	6,9
	İlköğretim	134	43,8
	Lise	87	28,4
	Üniversite	58	18,9
Toplumsal cinsiyet dersi alma durumu	Evet	115	37,6
	Hayır	191	62,4
Cinsel sağlık eğitimi dersi alma durumu	Evet	162	52,9
	Hayır	144	47,1
LGBTİ bireylerle arkadaşlık etme durumu	Evet	75	24,5
	Hayır	231	75,5
LGBTİ ile ilgili konuları rahatlıkla konuşma durumu	Evet	162	52,9
	Hayır	144	47,1

Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ve Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları Tablo 2’de sunulmuştur. Buna göre; Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği puan ortalaması $53,37 \pm 10,07$, Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği toplam puan ortalaması $53,32 \pm 10,95$ olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ve Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamaları

Ölçekler	n	Ort.	SS	Min.	Maks.
Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği	306	53,37	10,07	15	75
Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği	306	53,32	10,95	19	78
Hastalık Algısı	306	12,41	3,31	4	20
Etiyoloji	306	16,74	3,79	6	26
Cinsel Davranış	306	8,79	2,37	3	15
Toplumsal Algı	306	9,37	3,52	4	20
Genel Görünüm	306	6,01	1,76	2	10

n: Sayı, Ort.: Ortalama, SS: Standart Sapma, Min.: Minimum, Maks.: Maksimum

Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ile Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği puan ortalamaları arasındaki korelasyona bakıldığında; Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ile Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği toplam puan ($r = -0,425$, $p < 0,001$), Hastalık Algısı ($r = -0,291$, $p < 0,001$), Etiyoloji ($r = -0,329$, $p < 0,001$), Cinsel Davranış ($r = -0,252$, $p < 0,001$), Toplumsal Algı ($r = -0,408$, $p < 0,001$) ve Genel Görünüm ($r = -0,231$, $p < 0,001$) alt boyutları arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki saptanmıştır.

Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ile Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği toplam puanlarına yönelik regresyon analizi sonuçlarına göre; Cinsel yönelim mitleri toplam varyansın %18’ini açıklamaktadır ($R = 0,425$, $R^2 = 0,180$, $F = 66,886$, $p < 0,001$). Analiz sonuçları cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olmanın toplumsal cinsiyet rolleri tutumu üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etkisinin olduğunu göstermiştir ($\beta = -0,425$, $p < 0,001$). Ayrıca Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği ile Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği alt boyutlarına ilişkin çoklu regresyon

analizi sonuçlarına bakıldığında; Etiyoloji ($\beta = -0,196$, $p = 0,002$) ve Toplumsal Algı ($\beta = -0,317$, $p = 0,000$) alt boyutunun toplumsal cinsiyet rolleri tutumunu etkilediği görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 3. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği İle Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin Regresyon Analizi

Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	p
Sabit	72,608	2,699		26,906	0,000
Hastalık Algısı	-0,347	0,182	-0,144	-1,907	0,058
Etiyoloji	-0,521	0,167	-0,196	-3,114	0,002
Cinsel Davranış	0,179	0,292	0,042	0,612	0,541
Toplumsal Algı	-0,906	0,179	-0,317	-5,058	0,000
Genel Görünüm	0,118	0,369	0,021	0,320	0,749
R = 0,460, Adj.R ² = 0,198, F = 16,098, p = 0,000, Durbin-Watson = 1,665					

Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 4'te gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre cinsiyet, LGBTİ bireylerle arkadaşlık etme ve LGBTİ ile ilgili konuları rahatlıkla konuşma durumu ile ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0,05$). Diğer değişkenler ile ölçek puanları arasında fark bulunmamıştır ($p > 0,05$) (Tablo 4).

Tablo 4. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği		Cinsel Yönelim Mitleri Ölçeği	
	Ort±SS	Medyan (Min-Maks)	Ort±SS	Medyan (Min-Maks)
Cinsiyet				
Kadın	56,05±8,62	57 (27-75)	51,88±10,74	53 (19-78)
Erkek	44,65±9,54	45,5 (15-75)	57,99±10,37	60 (19-76)
Test değeri/p	t = 9,558	p < 0,001	z = -4,657	p < 0,001
Sınıf				
1. Sınıf	51,35±8,56	51 (31-72)	55,97±10,11	58 (25-78)
2. Sınıf	54,60±10,68	54 (27-75)	52,02±10,28	54 (19-76)
3. Sınıf	52,71±11,24	53 (15-72)	52,22±13,03	54 (19-75)
4. Sınıf	55,39±8,43	58 (37-72)	53,42±8,67	54 (29-76)
Test değeri/p	F = 2,337	p = 0,074	F = 2,240	p = 0,084
Aile tipi				
Çekirdek	53,75±9,85	54 (15-75)	53,56±10,89	55 (19-78)
Geniş	51,44±11,15	53 (33-75)	52,74±11,52	54 (19-70)
Parçalanmış	53,50±9,61	55,5 (39-65)	49,25±9,24	47,5 (37-60)
Test değeri/p	F = 1,096	p = 0,336	F = 0,683	p = 0,506
Gelir düzeyi				
Geliri giderinden az	51,88±9,89	53 (15-75)	54,64±11,35	55 (23-75)
Geliri giderinden eşit	54,00±9,87	54 (27-75)	52,88±10,89	54 (19-78)
Geliri giderinden fazla	51,74±11,27	52 (23-72)	54,16±10,85	57 (19-69)
Test değeri/p	x ² = 2,586	p = 0,274	x ² = 2,268	p = 0,322
Yaşadığı yer				
İl	54,27±10,67	56 (15-75)	53,00±10,65	54 (19-78)
İlçe	52,44±9,83	53 (27-75)	53,15±11,36	56 (19-76)
Kasaba/köy	53,34±5,27	53 (44-65)	57,41±9,67	62 (37-70)
Test değeri/p	F = 1,192	p = 0,305	F = 1,267	p = 0,283
Anne eğitim düzeyi				
Okuryazar değil	48,62±13,19	53 (15-75)	55,71±9,22	58 (38-75)
Okuryazar	54,11±10,55	53 (33-74)	55,32±11,15	57 (19-71)
İlköğretim	53,81±9,42	54 (23-74)	53,14±10,95	54 (19-78)
Lise	53,18±10,55	52 (35-74)	54,27±9,98	56 (31-76)
Üniversite	53,95±9,48	57,5 (29-64)	46,65±13,35	46,5 (19-65)
Test değeri/p	F = 1,318	p = 0,263	x ² = 8,086	p = 0,088
Baba eğitim düzeyi				
Okuryazar değil	50,00±7,16	51 (39-58)	54,50±10,37	55,5 (39-68)

Okuryazar	52,57±10,04	51 (33-72)	55,71±7,22	57 (37-68)
İlköğretim	54,15±9,80	55 (23-75)	54,04±8,87	55 (33-76)
Lise	53,03±9,67	53 (31-74)	53,62±11,48	55 (19-78)
Üniversite	52,69±11,58	54 (15-75)	50,19±14,75	53 (19-76)
Test değeri/p	F = 0,489 p = 0,744		F = 1,630 p = 0,167	
Toplumsal cinsiyet dersi alma durumu				
Evet	52,17±10,26	53 (15-75)	54,17±11,49	56 (19-76)
Hayır	54,08±9,92	54 (23-75)	52,80±10,61	54 (19-78)
Test değeri/p	t = -1,611 p = 0,108		t = 1,062 p = 0,289	
Cinsel sağlık eğitimi dersi alma durumu				
Evet	54,02±9,99	55 (15-74)	52,62±11,66	54 (19-76)
Hayır	52,63±10,15	53,5 (23-75)	54,10±10,08	56 (19-78)
Test değeri/p	t = 1,214 p = 0,226		t = -1,176 p = 0,241	
LGBTİ bireylerle arkadaşlık etme durumu				
Evet	57,87±8,65	59 (38-75)	47,52±11,60	48 (19-73)
Hayır	51,90±10,08	52 (15-75)	55,10±10,05	57 (19-78)
Test değeri/p	t = 4,599 p < 0,001		t = -5,526 p < 0,001	
LGBTİ ile ilgili konuları rahatlıkla konuşma durumu				
Evet	56,41±9,36	58 (27-75)	50,89±11,29	52 (19-78)
Hayır	49,94±9,76	50,5 (15-75)	56,05±9,90	57 (19-76)
Test değeri/p	t = 5,920 p < 0,001		t = -4,226 p < 0,001	

Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma, Min: Minimum, Maks: Maksimum, t: Independent Sample t-test, F: One-way ANOVA, z: Mann-Whitney U test, χ^2 : Kruskal Wallis-H test

4. TARTIŞMA

Hemşireler cinsel yönelim konusunda farkındalık yaratma, insan hakları ihlallerini önleme, birey ve toplum sağlığının korunması noktasında anahtar rol oynamaktadırlar (18). Bu nedenle hemşirelerin insan onuruna saygılı ve eşitlikçi bir bakış açısına sahip olmaları önemlidir. Bu çalışmada geleceğin sağlık profesyonelleri olan hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel yönelim mitleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçları toplumsal cinsiyet rollerine yönelik olumlu tutum arttıkça cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma düzeyinin azaldığını göstermiştir.

Bu çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde hemşirelik öğrencileriyle yapılan farklı çalışmalarda öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutuma sahip oldukları gösterilmiştir (20-22). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği erkek ve kadın arasında eşitsiz güç ilişkisini ifade etmekle birlikte sadece kadınların değil erkeklerin davranış kalıplarını da etkilemektedir. Heteroseksüellik dışındaki cinsel yönelimler erkek ve kadın rollerine bir tehdit olarak algılanmaktadır. Bu durum farklı cinsel yönelime sahip bireylere karşı olumsuz tutum ve ayrımcılığa yol açmaktadır. Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarının geleneksel olduğu ve yaklaşık yarısının eşcinsellere ilişkin homofobik tutuma sahip oldukları bulunmuştur (23). Bu çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin cinsel yönelim mitleri ölçeği puan ortalamaları $53,32 \pm 10,95$ olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek puanların 19 ile 95 arasında olduğu dikkate alındığında, öğrencilerin cinsel yönelim mitlerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Seren ve arkadaşları (24) sağlık bilimleri öğrencilerinin LGBTİ bireylere yönelik olumlu görüşe sahip olduklarını ve sağlık hizmeti sunmaya istekli olduklarını belirlemişlerdir. Başka bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin lezbiyen ve geylere yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur (25). Benzer şekilde Demirkoparan ve Beydağ (15) hemşirelerin lezbiyen ve geylere yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğunu saptamışlardır. Özyer ve Özcan (26) ise hemşirelik öğrencilerinin LGBTİ bireylere karşı olumlu tutuma sahip olduklarını belirlemişlerdir. Heteroseksüelliğin normal cinsel yönelim olarak kabul edildiği toplumlarda farklı cinsel yönelime sahip kişilere yönelik toplumsal önyargılar ve homofobik yaklaşımlar yaygındır (18). Filipinler'de yapılan bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin homofobik tutumlarının düşük olduğu (27), Kore'de yapılan bir çalışmada ise yüksek olduğu bulunmuştur (28). Bu çalışmanın

sonuçları geleceğin sağlık profesyonelleri olan hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutuma sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bununla birlikte cinsel yönelim mitlerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Bu sonuç öğrencilerin bir kısmının cinsel yönelimi farklı bireylere karşı önyargılı olduğunu düşündürmektedir. Bu doğrultuda hemşirelik bölümü öğrencilerinin cinsel yönelimler konusunda olumsuz tutumlarının azaltılması, olumlu tutumlarının desteklenmesine yönelik eğitimlerin verilmesi yararlı olacaktır.

Bu araştırmanın önemli bulgularından biri toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile cinsel yönelim mitleri arasında negatif yönlü bir ilişki saptanmış olmasıdır. Bu sonuca göre toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutum arttıkça cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma düzeyi azalmaktadır. Benzer şekilde literatürde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik olumlu tutum arttıkça lezbiyen ve geylelere yönelik tutumun da olumlu yönde arttığı gösterilmiştir (15, 29). Farklı cinsel yönelime sahip bireylere karşı olumsuz tutum ve davranışların temel nedeni toplumsal cinsiyet normlarının dışında kalmalarıdır. Bu nedenle toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutuma sahip olan bireylerin cinsel yönelimi farklı kişilere karşı tutumlarının olumlu olması beklendiği bir sonuç olarak yorumlanmaktadır. Bununla birlikte literatürde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum arttıkça homofobik tutumun arttığı da gösterilmiştir (23). Bu durum toplumsal cinsiyetle ilgili değerlerin eşitliğe doğru evrilirken heteroseksüellik dışındaki yönelimlere karşı önyargıların varlığını korumaya devam ettiğini düşündürmektedir.

Bu çalışmada kadın cinsiyette olan, LGBTİ bireylerle arkadaşlık eden ve LGBTİ ile ilgili konuları rahatlıkla konuşabilen öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum düzeyleri daha yüksek, cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma düzeyleri ise daha düşük bulunmuştur. Bu sonuçlar farklı cinsel yönelime sahip bireylerle arkadaşlık etmenin hemşirelik öğrencilerinin bakış açılarını olumlu yönde etkilediğini ve önyargıların olmadığını düşündürmektedir. Ayrıca bu durum toplumsal cinsiyet algılarının da olumlu yönde desteklemiş olabilir. Benzer şekilde yapılan bir çalışmada lezbiyen/gey tanıdığı olduğunu söyleyen hemşirelik öğrencilerinin eşcinselliğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir (25). Diğer taraftan kadınların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik daha eşitlikçi tutuma ve farklı cinsel yönelime sahip bireylere karşı erkeklere oranla daha az olumsuz tutuma sahip oldukları görülmektedir. Yapılan bir çalışma, kadın cinsiyette olan, eşcinsel tanıdığı olan ve eşcinsel bireylerle arkadaşlık edebileceğini belirten hemşirelerin toplumsal cinsiyet algılarının daha olumlu olduğunu göstermiştir (15). Özyer ve Özcan (26) erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre LGBTİ bireylere yönelik daha olumsuz tutuma sahip oldukları saptamışlardır. Sanberk ve arkadaşları (30) erkek üniversite öğrencilerinin homofobi düzeylerinin kadın öğrencilere oranla daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Benzer şekilde Öztürk ve Duran (31) erkek cinsiyette olan ve LGBTİ kavramını yanlış bilen hemşirelik öğrencilerinin homofobik tutumlarının daha yüksek olduğu bildirmişlerdir. Durmuş ve arkadaşları (32) ise erkeklerde homofobik tutum düzeyinin daha yüksek olduğunu, eşcinsel birisiyle tanışan ve arkadaşlık edenlerde ise daha düşük olduğunu saptamışlardır. Toplumsal cinsiyet algısı açısından “erkeklik” kamusal alanda yer alma, akılcı davranma, önderlik, disiplin, güç gibi özellikler ile belirlenmektedir (33). Bunun yanı sıra heteroseksüellik dışındaki cinsel yönelimler eril toplum normları tarafından dışlanmakta ve homofobik bir anlayışla değerlendirilmektedir (34). Bu bağlamda erkeklerde cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma düzeyinin daha yüksek olması, farklı cinsel yönelime sahip bireylerin idealize edilen erkekliğe yönelik bir tehdit olarak algılanması ve “erkek olmak”la ilgili düşünceleri bozarak erkekliği olumsuzladığı düşüncesiyle açıklamaktadır.

4.1. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmadan elde edilen bulguların yorumlanmasında araştırmanın sınırlılıkları dikkate alınmalıdır. Bu çalışma Orta Karadeniz bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik bölümü öğrencileriyle yapılmıştır. Türkiye'nin farklı bölgelerinde öğrenim gören öğrencilerin tutum ve davranışları farklılık gösterebilir. Bu durum araştırmanın genellenebilirliğini sınırlamaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik olumlu tutuma sahip oldukları ve cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma durumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca toplumsal cinsiyet rollerine yönelik olumlu tutum arttıkça cinsel yönelimlerle ilişkili mitlere sahip olma düzeyinin azaldığı saptanmıştır. Kadın cinsiyette olan, LGBTİ bireylerle arkadaşlık eden ve LGBTİ ile ilgili konuları rahatlıkla konuşabilen öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları, cinsel yönelim mitlerine sahip olma düzeylerinin ise daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Sağlık bakımı almak için başvuran birçok bireyin ilk karşılaştıkları sağlık profesyoneli hemşirelerdir. Bu nedenle hemşirelerin bireyi bakımın merkezine alan, önyargısız ve eşitlikçi bir anlayışla bakım vermeleri önemlidir. Ayrıca hemşirelerin, farklı cinsel yönelime sahip bireylerin kendilerini güvende hissetmeleri, homofobik tutumlardan korunmaları ve hak ihlallerinin önlenmesinde önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Bu doğrultuda geleceğin sağlık profesyonelleri olan hemşirelik öğrencilerinin yaşamlarının herhangi bir döneminde farklı cinsel yönelime sahip bireylere bakım verecek olmaları gerçeği göz önünde bulundurularak, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumlarının artırılmasına ve cinsel yönelimler konusunda farkındalık kazanmalarına yönelik eğitimlerin artırılması önerilmektedir. Ayrıca cinsel yönelimi farklı bireylerle ilgili inanç ve tutumlarını belirlemeye yönelik daha fazla araştırma yapılması ve mümkünse bu bireylere bakım verebilecekleri uygulama alanlarında tecrübe kazanmalarının sağlanması yararlı olacaktır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Araştırma sürecinde herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKÇA

1. Van Anders, S. M. (2015). Beyond sexual orientation: Integrating gender/sex and diverse sexualities via sexual configurations theory. *Archives of Sexual Behavior*, 44(5), 1177-1213.
2. Tekin, Ö. A. (2017). Turizm sektöründe toplumsal cinsiyet algısı: beş yıldızlı otel çalışanları üzerine bir araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 4(12),669-684.
3. Çelik, B. G., Erciyes, C. (2021). Toplumsal cinsiyet algısı ve ön yargı: LGBTİ+ lara yönelik tutum üzerine bir çalışma. *Aydın Sağlık Dergisi*, 7(3),255-75.
4. Yıldırım, Y., & Yılmaz, D. V. (2017). Türkiye’de cinsiyet kimliği ya da cinsel yönelim temelli ayrımcılık ve sağlığa yansımaları. *Researcher*, 5(3), 446-461.
5. Bailey, J. M., Vasey, P. L., Diamond, L. M., Breedlove, S. M., Vilain, E., & Epprecht, M. (2016). Sexual orientation, controversy, and science. *Psychological Science in the Public Interest*, 17(2), 45-101.
6. Karataş, S., & Buzlu, S. (2018). Transseksüel bireylerin sağlık hizmeti almada yaşadıkları güçlükler. *Lectio Scientific Journal of Health and Natural Sciences*, 2(2), 70-81.
7. Güldal, A. D., Çelikkaya, D., Bozdağ, S., & Günvar, T. (2019). LGBTİ bireylerin sağlık hizmeti alma deneyimleri: Niteliksel bir çalışma. *The Journal of Turkish Family Physician*, 10(4), 195-204.
8. Roller, C. G., Sedlak, C., & Draucker, C. B. (2015). Navigating the system: How transgender individuals engage in health care services. *Journal of Nursing Scholarship*, 47(5), 417-424.
9. McGlynn, N., Browne, K., Sherriff, N., Zeeman, L., Mirandola, M., Gios, L., . . . Rosińska, M. (2020). Healthcare professionals’ assumptions as barriers to LGBTI healthcare. *Culture, Health & Sexuality*, 22(8), 954-970.
10. Zeeman, L., Sherriff, N., Browne, K., McGlynn, N., Mirandola, M., Gios, L., . . . Pinto, N. (2019). A review of lesbian, gay, bisexual, trans and intersex (LGBTI) health and healthcare inequalities. *European Journal of Public Health*, 29(5), 974-980.
11. Medina-Martínez, J., Saus-Ortega, C., Sánchez-Lorente, M. M., Sosa-Palanca, E. M., García-Martínez, P., & Mármol-López, M. I. (2021). Health inequities in LGBT people and nursing interventions to reduce them: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(22), 11801.
12. Yıkar, S. K., Doğan, S. D., Aydınçülü, N., Arslan, S., & Nazik, E. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi: Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi örneği. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 104-113.
13. Coşkun, A., & Özdilek, R. (2012). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: sağlığa yansımaları ve kadın sağlığı hemşiresinin rolü. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma*, 9(3), 30-39.

14. Öcalan, S., & Hiçdurmaz, D. (2024). Thoughts of clinical nurses about LGBTI individuals: a cross-sectional descriptive study from Türkiye. *Etkili Hemşirelik Dergisi*, 17(1), 12-24.
15. Demirkoparan, B., & Beydağ, K. D. (2023). Hemşirelerin toplumsal cinsiyet algısı ile lezbiyen ve geylere yönelik tutumlarının ilişkisi. *Sağlık ve Toplum*, 33(1), 102-114.
16. García-Cueto, E., Rodríguez-Díaz, F. J., Bringas-Molleda, C., López-Cepero, J., Paíno-Quesada, S., & Rodríguez-Franco, L. (2015). Development of the gender role attitudes scale (GRAS) amongst young Spanish people. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 15(1), 61-68.
17. Bakioğlu, F., & Türküm, A. S. (2019). Toplumsal cinsiyet rolleri ölçeği'nin türkçe'ye uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 717-725.
18. Evcili, F. (2019). Sexual Orientation Myths Scale (SOMS): Development, validity and reliability in Turkey. *Perspectives in Psychiatric Care*, 55(4), 554-561.
19. George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference*, 17.0 update, 10th. Boston: Pearson Education India.
20. Kılınç, N. Ö., & Türkoğlu, N. (2023). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 10-15.
21. Çal, A., & Avcı, İ. A. (2020). Hemşire ve ebe öğrencilerin toplumsal cinsiyet rol tutumları ile aile içi şiddete yönelik tutumları ve yaşam değerleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 103-112.
22. Aydın, A., & Sayılan, A. A. (2022). Bir üniversitede öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(7), 727-744.
23. Kara, Z., & Karaca, S. (2022). Bir grup üniversite öğrencisinde toplumsal cinsiyet rolleri ve homofobi arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(6), 392-399.
24. Seren, H. A. K., Eşkin Bacaksız, F., Çakir, H., Yılmaz, S., Sükut, Ö., Turan, S., & Maghsoudi, N. (2023). A cross-sectional survey study on homophobia among medical, nursing, pharmacy, and other health sciences students. *Journal of Homosexuality*, 70(13), 3108-3124.
25. Sadıç, E., & Beydağ, K. D. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin lezbiyen ve geylere yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. *Hemşirelik Bilimi Dergisi*, 1(2), 5-13.
26. Özyer, Y., & Özcan, E. (2022). Toplumsal cinsiyet dersi alan ve almayan hemşirelik bölümü öğrencilerinin LGBTİ bireylere yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 9(2), 56-65.
27. Cecilio, J., Novabos, J. V., Javier, R. M. E., & Rodriguez, J. (2022). Homophobic attitudes and gay affirmative practices among nursing students. *8ISC Proceedings: Social Sciences*, 27-47.
28. Kwak, H. W., Kim, M. Y., & Kim, M. Y. (2019). Severity and influencing factors of homophobia in Korean nursing students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(23), 4692.
29. Güleç, S., Orak, O. S., Gümüş, K., & Tunç, E. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin lezbiyen ve gaylere yönelik tutumları ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 1-16.
30. Sanberk, İ., Çelik, M., & Gök, M. (2016). Üniversitesi öğrencilerinin homofobi düzeylerinin cinsiyet ve cinsiyet rolleri açısından incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4011-4019.
31. Öztürk, P. Ç., & Duran, S. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin homofobik tutumu, empatik becerileri ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 9(2), 207-215.
32. Durmuş, H., Balcı, E., Solak, Y., & Timur, A. (2021). Cinsel yönelime dayalı ayrımcılık: intern hekimlerde homofobi. *Medical Research Reports*, 4(3), 18-27.
33. Yılmaz, S. (2018). Toplumsal cinsiyet rollerinin günlük hayattaki yansımaları: Çorum/Alaca örneği. *İmgelem*, 2(2), 59-79.
34. Arıkan, H. (2021). Toplumsal cinsiyet bağlamında "Eşcinsel kimlik imgesinin" çağdaş sanata yansımaları. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 100-121.